

ÇED YÖNETMELİĞİ'NİN MADENCİLİK SEKTÖRÜNDEKİ ETKİLERİ

-Samet GÜNDÜZ-
Maden Mühendisi

Ülkemizde Madencilik Bakanlığının kuruluşunun gecikmesi madencilerin sorunlarının her geçen gün artmasına neden olmaktadır. Enerji ve Tabii Kaynaklar Bakanlığı ise son yıllarda sadece enerji yatırımları ile ilgilendiğinden madencinin problemlerine çözüm için zaman ayıramamaktadır.

Madencilik ile ilgili herhangi bir başka bakanlıkta yasa çalışması yapıldığında mutlaka madencilerin de görüşü alınmalıdır. Ülke ekonomisi için artı değer üreten ve sanayinin alt yapısını oluşturan her türlü cevheri yer üstüne çıkararak ülkenin kalkınmasında çok önemli bir katkı sağlayan madencilik sektörünü ilgilendiren konularda maalesef madencilerin yani bu işte çalışan kişi ve kurumların bilgisine başvurulmadan kanunlar çıkarılmaktadır. Bununla ilgili son bir örnek Çevre Bakanlığının yürürlüğe koyduğu ÇED yönetmeliğidir. Bu yönetmelik madencilığe büyük darbe vurmuştur. Çevreyle yakından uzaktan ilgisi olmayan hiçbir ağaç ve nebatın yetişmediği kayalık ve üretim yapılıp yapılmayacağı ile kapasitesi belli olmayan mermer ocaklarından arama

ruhsatı aşamasında dahi ÇED istenilmektedir ki bunun izahı mümkün değildir. Mermer arama ruhsatı alan madenci sahasında karotlu sondaj çalışması dahi yapamamaktadır. Karotlu sondaj ve numune almaya yönelik küçük çaplı deneme üretimi yapamayan madenciye ÇED yönetmeliği gereğince müracaat yapıldığında sahasının tamamına ÇED izni verilmemekte nerede üretim yapacaksa o bölümün izin müracaatında bulunması istenilmektedir.

Kamu görevlileri ÇED izni verecekleri alanın ruhsat sahası olması halinde bir günde bu alanı gezemeyecekleri gerekçesiyle alanın küçük tutulmasını istiyorlar. Maden kanunu gereğince 250 hektar alanın iznini alan madenci bu alan içinde yaklaşık 10 hektarlık alanın ÇED iznini alabilmektedir. ÇED iznini aldığı alanda ilerde yapılan çalışmalar sonucu ekonomik bir mermer bulamazsa yine sahası içinde değişik bir 10 hektarlık alanın ÇED iznini almak zorunda kalmaktadır. Bir saha içinde birden fazla ÇED izni almaya zorlanmaktadır.

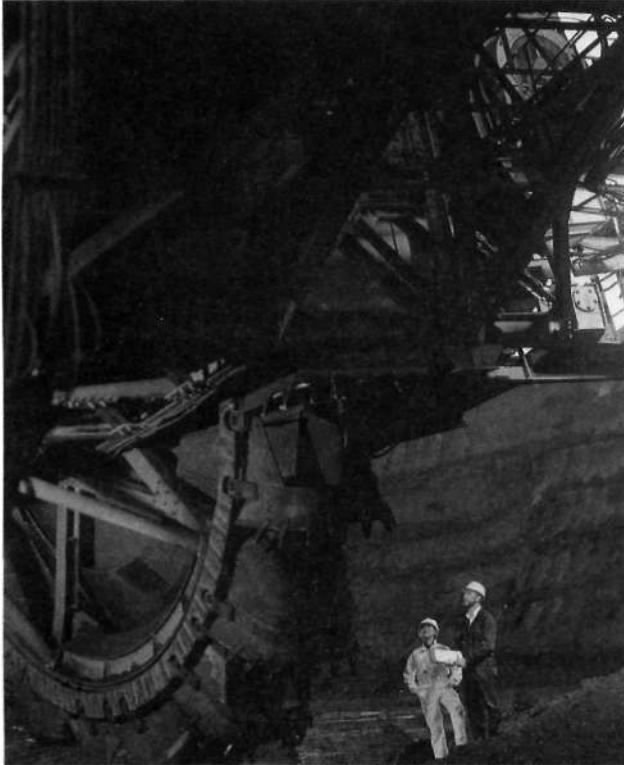
Çalışma alanında birden fazla ÇED izni alınması işlemi madencilik hariç hiçbir iş kolunda yoktur.

İstenen ÇED o kadar karmaşık ve bürokratik engellemelerle doludur ki bir madencinin bu belgeyi alabilmesi için aralıksız 6-8 ay kadar uğraşması ve günümüz koşullarına göre büyük sayılabilecek bir harcamada bulunması gerekmektedir.

Ülkemizdeki kamu kuruluşları arasında bir koordine eksikliği de gözlenmektedir. ÇED belgesi için başvuruda bulunduğumuz bir kamu kuruluşu diğer bir kamu kuruluşunun tanzim ettiği belgeyi gözardı etmektedir. ÇED için karayollarından almamız gereken tali yoldan ana yola çıkış belgesi için maden yolunun ana yola çıkan kısmının madenci adına ya tapulu olması isteniyor ya da bu bölümün madenciye tahsis edildiğini gösteren bir belge isteniyor. Maden İşleri Genel Müdürlüğü tarafından madenciye verilen o bölgede yer alan madenin çıkarma hakkının kendisinde olduğunu gösteren maden ruhsatı karayolları tarafından tahsis belgesi olarak kabul edilmiyor. Bir kamu kuruluşun verdiği belgeyi diğer bir kurum kabul etmiyor.

Orman Bakanlığı her hangi bir bölümü milli park ilan edeceği zaman ya da Anıtlar Yüksek Kurulu bir bölgeyi Sit Alanı ilan edeceği zaman "Bu bölgede çalışan maden ocağı var mı? Varsa

bunları bu alanın dışında bırakalım veya Maden İşleri Genel Müdürlüğüne bilgi verelimde bundan sonra bu bölümde hiç olmazsa maden ruhsatı vermesin" diye bir girişimde bulunmuyorlar. Denizli ili Honaz Milli Park sahasında bu sorun halen yaşamaktadır.

Ankara'da oturarak çizilen bir harita ile Ege Bölgesinde yer alan 6 çimento fabrikasının alçıtaşı üretimini gerçekleştiren alçıtaşı ocaklarının yarısı milli park alanına dahil edilirken diğer yarısı açıkta bırakılmıştır.

Köy Hizmetleri Müdürlükleri; madencinin kullandığı yolu bozduğunu iddia ederek "ÇED esnasında bozulan yolları yapacağı, bu yol ile ilgili giderleri karşılamayı taahhüt edeceği, Köy Hizmetlerinin ihtiyacı olması halinde tesise zarar vermeden kullanacağı taşı kendi araç ve imkanları ile ocaktan bir bedel talep edilmeden alabileceği" taahhüdü noterden alınmaktadır ki bu durum 3213 sayılı Maden Kanunu'na aykırıdır. Bu sahanın birden çok sahibi olabilir kavramını getirmektedir.

Resmi kurumlar madenciden kanunlarda yeri olmayan taahhütler almada birbirleriyle adeta yarışıyorlar.

Tarım İl Müdürlükleri ise ruhsatlı saha içinde yer alan meralarla ilgili bir çok bürokratik engeller çıkarmaktadır. Son çıkan Mera Kanunu sonrası ise madencilik yapabilmek oldukça zorlaştı. Tarım Müdürlükleri ÇED izni istenen alan içinde mera bulunup bulunmadığını bir yazı ile Tapu Kadastro Müdürlüklerinden istemektedir ki bu yazı yaklaşık 1 aydan önce gelmemektedir. Maden İşleri Genel Müdürlüğü'nün koordinat sistemi ile Tapu Kadastro Müdürlüğü'nün koordinat sistemi arasındaki fark bu zamanın artmasına neden olmaktadır.

Çalışma alanı yakınında herhangi bir elektrik direği var ise resmi yazışmalar en az 6 ay kadar sürmekte, Denizli ili İsparta'ya, İsparta ili Ankara'ya yazı yazmakta ve Ankara'dan oluşturulan ekip sahaya gelip inceledikten sonra direğe 10 metre kalaya kadar üretim yapabilirsiniz diye yazı vermektedirler. Biz madencilerin burada anlayamadığı ise bu ekip neden Ankara'dan oluşturuluyor da ilimizdekiler buna karar veremiyorlar?

İşin Ankara'ya gidip gelmesi tamamen zamanın uzamasını sağlamaktan başka bir faydası olmayan bir işlemdir.

D.S.İ madencilik faaliyetinin tamamen karşısındadır. Madencilik faaliyeti ya bir dere içinde ya da bir tepede yapılmaktadır. Bu bölümler de mutlaka yağış rejimi içinde yer almaktadır. D.S.İ bazen öyle raporlar veriyor ki 100 yıllık 500 yıllık dere ıslah planım içinde kalıyor diye madencilik faaliyetini kısıtlanmasını istiyor.

ÇED izni için görüşü istenilen tüm kamu kurum ve kuruluşlarının eğer ben izin vermezsem üretim yapamazsın bunun içinde yasalarda yeri olan veya olmayan tüm isteklerimi yerine getirmeye mecbursunuz anlayışı üretim önündeki en büyük engeldir.

Yer seçimi sonrası görüşlerini Çevre Müdürlüklerine yazma işini zamana yaymaları ve bununla ilgili bir yaptırımın olmaması madenci için en büyük sorundur.

SONUÇ VE ÖNERİLER:

- Diğer sanayi kuruluşları için belirlendiği gibi belli bir kapasitenin altında üretim yapacak ocaklardan özellikle de mermer ocaklarından ÇED izni istenilmemelidir.

Diğer maden ruhsatları için belli kapasiteler getirilmeli ve bu ruhsatlarda arama ve ön işletme aşamasında ÇED izni istenilmemelidir. Madenci arama rezerv tespit ve geliştirme işlemini kolayca yapabilmelidir. Bu işlem yeraltında atıl halde bulunan madenlerin bulunup yer üstüne çıkarılması ve ekonomik olarak değerlendirilmesi için zorun-

ludur.

- ÇED müracaatı tüm saha için yapılmalı ve bir saha için tek ÇED izni verilmelidir. Bir sahada birden fazla ÇED izni istenilmemelidir.

- ÇED müracaatı yapıldıktan sonra kamu kurum ve kuruluşlarının görüşlerini bildirmeleri için belli bir süre konulmalı bu süre içinde görüş vermeyen kuruluşların görüşlerinin olumlu olduğu anlaşılmalı ve öyle hareket edilmelidir.

- Kamu kurum ve kuruluşların hangi konuda görüş bildirecekleri yönetmelikle belirlenmeli kendi yetkisinde olmayan bir konuda görüş bildirmeleri engellenmelidir.

- ÇED formatı madencilik için özel hale getirilmeli üretim teknolojisi bölümüne önem verilmeli en son teknoloji ile üretim yapılması istenmeli ve son teknolojinin kullanıldığı ocaklarda üretim engellenmemelidir. Özellikle madencilik ile ilgili ÇED'lerin hazırlanmasında bir maden mühendisi ile bir Jeoloji mühendisi görev almalıdır.

- ÇED izni illerden alındıktan sonra ÇED kitapçığının Ankara'ya gönderilip tekrar kontrol edilmesi işleminden vaz geçilmelidir. Ankara'nın illere güvenmediği gibi algılanan bu işlem bir an önce terk edilmelidir.

- Kamu kurum ve kuruluşları görüşlerini bildirirken olumlu olumsuz gibi net ifadeler yerine hangi önlemler alınırsa üretim yapabilmem mümkün olacağı hangi teknoloji ile üretim yapılması gerektiği gibi teknik görüşler bildirmelidir. Üretim engellenmemen yalnız üretim için gerekli olan tüm önlemlerin de alınması istenilmelidir.

